

Asia

Yleisten asioiden neuvosto, koheesioasiat 30.11.2018

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 30.11.2018

Neuvoston pääaihe oli poliittisen tason keskustelu vuoden 2020 jälkeisen koheesiopolitiikan asetuspaketista. Puheenjohtaja oli laatinut taustapaperin, jossa se esitti uusia linjauksia kumppanuussopimuksen pakollisuuteen, ohjelmavarojen allokointiin ohjelmakauden ajalle sekä Interregin rakenteeseen. Puheenjohtajan esitykset saivat jäsenmaiden laajan tuen.

Jäsenmailla oli mahdollisuus esittää myös niille tärkeitä omia näkemyksiä taustapaperin ulkopuolelta. Suomi toi esiin tavoitteensa tulevan rahoituskehityksen tasosta, Itämeren alueen rajat ylittävän yhteistyön jatkosta, Interregin rahoituksen allokatiomenetelmästä, pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoituksesta, muuttoliikkeen huomioimisesta (jakokriteerit ja sisällölliset painotukset), ehdollisuuksien vahvistamisesta (ml. yhteiset arvot sekä makrotaloudelliset ehdot ja kytkös eurooppalaiseen ohjausjaksoon) ja kansallisista rahoitusosuuksista.

Suomea edusti kokouksessa valtiosihteeri Samuli Virtanen.

A-kohtien hyväksyminen

Hyväksyttiin A-kohdat esitetyn mukaisesti.

Vuoden 2020 jälkeisen koheesiopolitiikan lainsäädäntöpaketti

Puheenjohtaja totesi käsiteltävien asioiden tiiviin yhteyden tulevaan rahoituskehitykseen. Puheenjohtajan mukaan neuvoston rakennetoimiryhmä on käsitellyt asetusehdotuksia intensiivisesti ja saanut aikaan huomattavaa edistymistä. Käsitelyssä on noudatettu periaatetta ”vähemmän on enemmän” pyrkien lyhyisiin ja tiiviisiin teksteihin välttäen ylisääntelyä. Keskeisenä tavoitteena on ollut maksimaalisen joustavuuden turvaaminen ja byrokratian vähentäminen ohjelmien hallinnoinnissa. Syksyn aikana käsitelyssä olleet asetusehdotusten blokit valittiin siten, että mahdollistetaan ohjelmatyön varhainen valmistelu kansallisella ja alueellisella tasolla.

Puheenjohtaja totesi erinomaisen edistymisen yleisesti Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) osalta erityistavoitteissa. Yleisasetusehdotuksen kohdalla mm. mahdollistavien ehdollisuuksien suhteen on myös edistytty hyvin. Myös ESR-komitea on ollut

valmistelussa mukana sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta. Eurooppalaisen rajat ylittävän yhteistyön mekanisme (ECBM) on käsitelty mm. erillisessä seminaarissa 21. marraskuuta.

Puheenjohtaja esitti kokouksen päätavoitteiksi ohjauksen saamisen kolmeen puheenjohtajan taustapaperissa esittämään ehdotukseen, jotka koskivat (1) kumppanuussopimuksen pakollisuutta tietyin poikkeuksin, (2) ohjelmavarojen allokointia koko seitsemän vuoden kaudelle sekä (3) Interregin perusrakenteen palauttamista nykykauden muotoon.

Aluekomissaari Corina Cretu totesi myös aikaan saadun edistymisen ja toivoi tulevan puheenjohtajan Romanian pitävän 'momentumin' yllä. Cretu otti komission puolelta kantaa puheenjohtajan ehdotuksiin. Kumppanuussopimuksen osalta hän korosti tarvetta sen laatimiseen kaikissa jäsenmaissa kaikkien seitsemän rahaston osalta. Tämä olisi tarpeen ennen kaikkea rahastojen välisten synergioiden lisäämiseksi. Kumppanuussopimukset ovat komissiolle ehdoton prioriteetti strategiselta kannalta.

Ohjelmavarojen allokointia 5 + 2 -periaatteella (allokoidaan ohjelmakehyksiin vuosien 2021–2015 varat ja jätetään vuosien 2026–2027 varat allokoitavaksi vuoden 2025 puolivälitarkastelun yhteyteen) Cretu piti optimaalisena ottaen huomioon sekä lyhyen aikavälin jouston että pitkän aikavälin investointien turvaamisen. Komission esitys perustuu aiempiin kokemuksiin erityisesti uusien ennakoimattomien haasteiden vuoksi. Cretu korosti, että jäsenmaat ovat aiemmin nimenomaan vaatineet komission nyt esittämää reservimahdollisuutta. Cretu ei pitänyt 5 + 2 -mallia pitkän aikavälin hankkeiden toteutuksen esteenä.

Interregin osalta Cretu totesi komission tavoitteina olleen sirpaloitumisen vähentäminen ja rajat ylittävän yhteistyön lisääminen innovaatioissa ja arvoketuissa. Cretu painotti komission edelleen sitoutuvan meriraja-ohjelmiin ja ilmaisi komission halukkuuden etsiä yhdessä ratkaisua ao. kysymykseen.

Käydyssä keskustelussa puheenjohtajan esitykset saivat jäsenmailta laajan tuen. Erityisesti esityksiä kumppanuussopimuksista ja Interregin rakenteen palauttamisesta nykymuotoon kannatettiin. Esille nostettiin muun muassa koordinaatiotarve maaseuturahaston kanssa. Moni jäsenmaa korosti tarvetta palauttaa meriraja-alueet rajat ylittävän yhteistyön piiriin. Komponentin 5 (innovaatio-investoinnit) osalta keskustelussa tuotiin esille sekä tukea komponentin siirrolle EAKR:n alle että toive sen säilyttämisestä Interregin alla.

Ohjelmavarojen allokoinnin osalta keskustelussa nostettiin esille kompromissimalli, jonka mukaan vuosien 2026 ja 2027 varoista puolet allokoidaisiin ohjelmiin ja puolet jätettäisiin reserviin uudelleen allokoitavaksi vuoden 2025 välitarkastelun yhteydessä. Riittävän jouston säilyttämistä ohjelmavarojen allokoinnissa korostettiin mm. muuttoliikekriisien varalta. Myös kompromissimalli sai keskustelussa tukea.

Keskustelussa nousi vahvasti esille 14 jäsenmaan (ns. 'Friend of Cohesion' -ryhmä) edellisenä päivänä Bratislavassa laatima lausuma, jonka mukaan koheesiovarojen nykyiset tasot tulee säilyttää ennallaan. Lausuman mukaan myös ennakkomaksut ja kansallisen omarahoituksen tasot tulisi säilyttää ennallaan ja ohjelmavarat tulisi allokoida koko kaudeksi eli 2021–2027. Lausuma myös peräänkuuluttaa temaattisen keskittämisen väljentämistä sekä yksinkertaistamisen ja joustavuuden lisäämistä. Keskustelussa nostettiin esille toiveita mm. julkiseen hallintoon, maakaasuun, energiatehokkuuteen, lentokenttiin, lentoturvallisuuteen ja rautatiekalustoon liittyvien investointien sallimisesta. Enemmän vapauksia toivottiin myös suuryritysten tukemiseen ja valtiontukisääntöjen tarkasteluun.

Toisaalta keskustelussa tuotiin esille tarve rahoituskehyksen pienentämiselle EU27:n tasolle sekä koheesipolitiikan uudistamiselle mm. muuttoliikkeeseen ja ilmastoon liittyvien haasteiden valossa. Useat jäsenvaltiot korostivat keskustelussa rahoituksen vahvempaa kytköstä eurooppalaiseen

ohjausjaksoon ja maakohtaisiin suosituksiin. Esille nostettiin, että maakohtaiset suositukset tulisi huomioida niin ohjelmavalmistelussa kuin välitarkastelussakin.

Keskustelussa tuotiin esille myös ajatus positiivista kannustimista mahdollistavien ehdollisuuksien täyttämiseen. Toisaalta tuotiin esille näkemyksiä, joiden mukaan mahdollistavien ehdollisuuksien vaikutukset ovat negatiivisia, vahvempaa linkkiä eurooppalaiseen ohjausjaksoon ei voida hyväksyä ja makrotaloudellisiin ehdollisuuksiin liittyvät ehdotukset eivät ole EU:n perussopimusten mukaisia.

Suomi totesi, että rahoituskehysten kokonaistason tulisi asettua mahdollisimman lähelle nykyistä jäsenmaiden yhteistä suhteellista BKT-tasoa, joka on 1,06 % BKTL-osuudesta (sis. rahoituskehysten ulkopuoliset erityisvälineet). Tähän voidaan päästä sekä vähentämällä että uudelleen suuntaamalla rahoitusta. Esimerkiksi EAKR:n kokonaistaso voidaan laskea nykykauden tasolle. Neuvotteluiden lopputuloksen tulee olla kaikille reilu.

Suomi piti hyvin tervetulleena painotusta kilpailukyvyn ja kompetenssin vahvistamiseen. Investoinnit innovaatioihin, digitalisaatioon, tekoälyyn, bio- ja kiertotalouteen ja siirtyminen vähähiiliseen talouteen ovat tärkeitä. ESR plussan kautta voidaan puolestaan tukea lisä- ja uudelleen koulutusta ja edistää tasa-arvoa työmarkkinoilla ja koulutuksessa. Painotukset nuoriin ja epäedullisissa asemassa oleviin sekä maahanmuuttajien kotouttamiseen ovat hyvin perusteltuja.

Suomi tuki puheenjohtajan esittämiä linjauksia kumppanuussopimusten ja Interregin osalta. On tärkeä rakentaa synergioita eri EU-instrumenttien välillä kunnioittaen kuitenkin samalla niiden eri tavoitteita ja välttämällä turhaa byrokratiaa. Ohjelmoinnin suhteen Suomi tuki kokouksessa esitettyä kompromissimallia. Interregin osalta komission ehdottama allokointimenetelmä aiheuttaa Suomelle huolta. Meriraja-alueiden rajat ylittävän yhteistyön jatkon varmistaminen on Suomelle tärkeää. Itämeren alue kehittyy nopeasti yhdeksi toiminnalliseksi taloudeksi, jossa erityisesti Suomen, Ruotsin ja Viron meriraja-alueiden tiivis vuorovaikutus on ominaista. Meriraja-ohjelmilla pitäisi olla sama asema suhteessa maaraja-ohjelmiin.

Suomi painotti pohjoisten harvaan asuttujen alueiden (NSPA) erityisrahoituksen tärkeyttä. Suomi korosti, että muuttoliike pitäisi huomioida sekä allokaatiokriteereissä että temaattisissa prioriteeteissa. Taakanjaon edistämiseksi linkkiä allokaatiokriteereiden ja jäsenmaakohtaisten politiikkatoimien välillä tulisi vahvistaa. Suomi korosti myös EU-rahoituksen ja yhteisten arvojen noudattamisen välisen yhteyden vahvistamista ja totesi tukevansa komission pyrkimyksiä toimivan ratkaisun saavuttamiseksi. Suomi totesi myös tukevansa makrotaloudellisia ehdollisuuksia ja vahvempaa linkkiä eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja rakenteellisiin uudistuksiin. Kansallisia omarahoitusosuuksia tulee kasvattaa.

Aluekomissaari Cretu totesi keskustelun päätteeksi luottavansa kompromissien aikaan saamiseen. Hän korosti edelleen kestävän ja pitävän strategian merkitystä kaikissa jäsenmaissa ja kaikilla alueilla mainiten alueista esimerkkinä NSPA-alueet. Ns. 5 + 2 -kysymykseen viitaten Cretu totesi ohjelmien varojen tiukan allokoinnin rahoitussuunnitelmissa estäneen tähän mennessä varojen uudelleen suuntaamista. Hänen mukaansa puolivälitarkastelu menettää tarkoituksensa, mikäli koko kauden ohjelmavarat on jo lukittu. Interregin osalta Cretu huomioi rajat ylittävän yhteistyön Itämeren alueella. Merentakaisien alueiden osalta aluekomissaari totesi yleensä komission tekemät ehdotukset, joilla mm. sallitaan poikkeuksena säännöstöstä kalastusalusten hankinta. Brexitiin liittyen Cretu korosti PEACE-ohjelman tärkeyttä ja mainitsi sen jatkon PEACE+.

Puheenjohtaja päätti asiakohdan kiittäen rakentavista kommentteista. Puheenjohtaja totesi yhteenvetona laajan tuen puheenjohtajan taustapaperissaan esittämälle kolmelle linjaukselle. Puheenjohtaja täsmensi kumppanuussopimusten osalta, että ne eivät kattaisi kolmea ns. sisärahaa ('home funds'). Puolivälitarkastelu puolestaan koskee kaikkia ohjelmia huomioiden myös relevantit maakohtaiset suositukset. Puheenjohtaja korosti vielä tarvetta vakuuttaa ehdotuksensa taakse ne jäsenmaat, jotka eivät tue ohjelmavarojen allokointia seitsemäksi vuodeksi.

Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

Suomen edustajat
Valtiosihteeri Virtanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	koheesiopolitiikka, YAN Yleisten asioiden neuvosto, rahoituskehykset TEM, VM, VNK
----------------------------	---

Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TPK, UM, VTV, YM
----------	--
